

Jonstrupsamlingens Venner

Skriftlig beretning marts 2019

2. marts 2019

Af væsentlig betydning for Jonstrupsamlingen i dette år har været *stiftelsen af foreningen Jonstrupsamlingens Venner* d. 21. februar 2018 med følgende formål, jf. vedtægternes § 2:

”Foreningens formål er at støtte formidlingen

- om Jonstrup Statsseminarium, Kongeriget Danmarks ældste lærerseminarium,
- om dets betydning for skole-, uddannelses- og kulturliv både lokalt og nationalt og
- om Jonstrupsamlingens virksomhed, ressourcer og aktiviteter.”

Dette formål har været styrende for bestyrelsens arbejde i det forløbne år. Medlemstallet har været støt stigende fra 36 medlemmer kort efter foreningens start til p.t. 59 medlemmer. Der har i foreningens første år været udsendt tre nyhedsbreve, tre meddelelser og omtaler af alle søndagsfortællinger og tilsvarende arrangementer til medlemmerne.

Jonstrupsamlingens status og tilhørsforhold

Jonstrupsamlingen var en del af Dansk Skolemuseum fra dets genåbning i 1995 og frem til dets lukning i 2008. Lukningen omfattede imidlertid ikke Jonstrupsamlingen, som fortsat blev holdt åben af frivillige, mens Furesø Kommune uændret stillede lokaler til rådighed, i 2015 og 2016 endog med et lille tilskud til bygningsstandsættelse mv.

Frivilligruppen kunne i 2017 og 2018 glæde sig over en særbevilling på 100.000 kr. årligt, administreret af Furesø Museer. Bevillingerne gjorde det muligt at hæve aktivitetsniveauet med udstillinger, søndagsfortællinger og film mv. Som grundlag for budget 2019 og fremover ønskede kommunen en analyse af tre fremtidsscenerier for Jonstrupsamlingens drift: 1. som en selvstændig enhed, 2. som en del af Furesø Museer eller 3. udbygget til et nationalt pædagogisk museum.

Analysen blev gennemført foråret 2018 af konsulent Peter Sorenus. Jonstrupsamlingens Venner blev inddraget i processen og påpegede bl.a. som vores væsentligste ønske for Jonstrupsamlingens fremtid, at samlingens tilgængelighed og formidlingsaktiviteter samt genstandes og arkivaliers bevaring sikres, ved at Jonstrupsamlingen blev indføjet i driftsoverenskomsten mellem Furesø Kommune og Furesø Museer.

Analyserapporten blev politisk behandlet i Furesø Kommunes udvalg for Kultur, Fritid og Idræt (KFI) den 14. august 2018. Man besluttede her, at ”Jonstrupsamlingen som hidtil skal drives af frivillige som en lokal samling, der kan indgå i et samarbejde med Furesø Museer”. Bestyrelsen sendte derfor den 19. august 2018 en udtalelse om, hvilke forhold vi mener bedst sikrer samlingens tilgængelighed og formidlingsaktiviteter samt genstandes og arkivaliers bevaring, så den fortsat kan fungere som et spændende udstillings- og formidlingssted.

Et udkast til samarbejdsaftale blev behandlet af KFI den 4. december 2018. Bestyrelsen fremsendte ændringsforslag hertil før mødet, hvad der førte til, at sagen blev udsat. Vore forslag omhandlede bl.a. en fleksibel økonomistyring af de til samlingen afsatte midler og en øget gensidig orientering mellem museet og Jonstrupsamlingens Venner om sager vedrørende Jonstrupsamlingen, men især vore muligheder for at leve op til vores formål, som nævnt i den indledningsvis citerede § 2.

Et justeret aftaleudkast blev vedtaget af KFI den 5. februar 2019. Af sagsfremstillingen fremgår, at aftalen ikke forhindrer ”Jonstrupsamlingens Venner i at fortælle den lokale historie i en kontekst af national og international historie”, og at forhandlinger om en forlængelse af den toårige aftale påbegyndes senest seks måneder forud for aftalens udløb december 2020.

På denne baggrund kunne samarbejdsaftalen godkendes af Jonstrupsamlingens Venner på et ekstraordinært bestyrelsesmøde d. 8. februar 2019. Aftalen blev d. 10. februar underskrevet af formanden, d. 18. februar af kulturchef Peter Rosgaard, og den forventes underskrevet af bestyrelsesformanden for Furesø Museer efter et bestyrelsesmøde d. 28. februar.

Med aftalen er det vores opfattelse, at der nu foreligger en længe ønsket afklaring af samlingens ejerforhold og et tydeligt og konstruktivt grundlag for Jonstrupsamlingens fremtid.

Samarbejdsaftalens ansvarsfordeling og ny praksis

Af aftalen fremgår bl.a., at samarbejdet mellem Furesø Museer og Jonstrupsamlingens Venner er ”baseret på gensidig respekt for forskellige roller og arbejdsvilkår og er styret af et fælles mål om at udbrede og bevare lokalhistorien om det tidligere Jonstrup Seminarium”, samt at Furesø Kommune stiller lokalerne til rådighed for Jonstrupsamlingens Venner som ”lokalelånsberettiget forening”. Ansvarsfordelingen er fastlagt således:

Jonstrupsamlingens Venner har ansvar for:

- At gøre Jonstrupsamlingen tilgængelig for offentligheden på forud bekendtgjorte åbningstider og at åbningstidernes omfang står i rimeligt forhold til samlingens størrelse
- At udvikle og afholde formidlingsaktiviteter med lokalhistorisk sigte til en bred målgruppe
- At sikre, at samlingen til hver en tid fremstår præsentabel

Furesø Museer har ansvar for:

- At gennemgå og registrere samlingen for genstande, arkivalier og rekvisitter
- At sikre at alle rekvisitter (genstande, der ikke er registreret som museumsgenstande) frit kan benyttes i de frivilliges formidling
- At tilsikre genstandssamlingens bevaring for fremtiden i overensstemmelse med bevaringsfaglig udtalelse fra museets konservator
- At sikre arkivalier i overensstemmelse med gældende bevaringskrav ved opbevaring i Furesø Museers arkivmagasin
- At forsikre genstands- og arkivsamlingen
- At stille genstands- og arkivsamlingen til rådighed for forskning
- At stille genstands- og arkivsamlingen til rådighed for udstilling og formidling i Jonstrupsamlingen
- At føre løbende museumsfagligt tilsyn med udstillede genstande samt yde præventiv bevaring
- At sikre rengøring og vedligehold af lokalerne – i samme omfang som kommunens øvrige faciliteter

Furesø Museer er budgetansvarlig for bevillingen til Jonstrupsamlingen på 100.000 kr. i 2019 og i 2020. Årligt er med aftalen ca. 25.000 kr. heraf afsat til Jonstrupsamlingens Venners formidlingsaktiviteter og ca. 25.000 kr. til bygningsdrift, mens ca. 50.000 kr. går til museets bevaring og sikring af samlingens genstande og arkivalier.

Den 7. februar i år, dvs. kort efter KFI's vedtagelse af samarbejdsaftalen, afholdtes det første dialogmøde mellem Furesø Museers ledelse og Jonstrupsamlingens Venners bestyrelse. Hovedpunktet på mødet var udmøntningen af aftalen i praksis, herunder bl.a. kommunikationen mellem museet og foreningen om økonomi, formidlingstiltag, genstandsregistrering, bygningsønsker og rengøring mv.

Blandt dette års opgaver må genstandsgennemgang og -registrering, jf. 1. og 3. punkt i Furesø Museers ansvarsområde, forventes at blive både arbejdsmæssigt og økonomisk krævende. Jonstrupsamlingens arkivalier blev overdraget til Furesø Arkiver i 2018 og er nu tilgængelige for alle på <https://arkiv.dk/vis/4805061> Heldigvis kan genstandene stadig udstilles i samlingen, jf. aftalens punkt 7.

Det er også værd at bemærke, at samarbejdsaftalen ikke ændrer ved vore gode relationer til andre samarbejdspartnere, og bestyrelsen for Jonstrupsamlingens Venner ser den derfor som et velegnet grundlag for Jonstrupsamlingens fortsatte formidlingsaktiviteter.

Formidlingsopgaver i det forløbne år

Jonstrupsamlingens almindelige *åbningstid* er som hidtil hver den første søndag i en måned bortset fra juli. Derudover har samlingen i 2018 været åben i skolernes efterårsferie ligesom i 2017. Som i 2017 blev åbnings søndagen august 2018 forskudt til den 2. søndag i august og dermed den sidste søndag i skolernes sommerferie. Augustarrangementet rettede sig mod familier med børn med gammeldags lege, børnequiz, folkemusik som på bedsteforældrenes tid. Til efterårsarrangementet kom der 15 gæster og til søndagsåbningen i august ca. 30. Besøgsantallet evalueres løbende set i lyset af de frivilliges ressourcer. Begge arrangementer forsøges gentaget i 2019. Ændringer i åbningstider publiceres bredt i god tid før de berørte datoer og fremgår også af opslag, både digitalt og ved indgangsdøren o.l.

Foruden samlingens udstillinger er en af Jonstrupsamlingens vigtigste formidlingsformer *søndagsfortællingerne*, hvor emnevalget afspejler Jonstrupsamlingens uddannelseshistoriske betydning – set i en national, kommunal og lokal kontekst. Der har i 2018 alt været gennemført 11 søndagsfortællinger, legedagen i august inkl. Emnemæssigt har alle arrangementer haft relation til Jonstrup Seminariums historie, dets elever, lærere og forstandere. Tilslutningen har været stigende fra 293 deltagere i 2017 til 384, dvs. en stigning på godt 30 %. Søndagsfortællingerne publiceres på bl.a. Jonstrupsamlingens og Værløseegnens Historiske Forenings hjemmesider, i lokalpressen, på Kultunaut, på Furesø Kommunes aktivitetsoversigt og på Facebook mv.

Vi tog *workshops* i brug som en ny og måske mere involverende formidlingsform allerede med Heidi Storcks januaroplæg om seminariet under 2. verdenskrig. Formen er siden videreudviklet med indtil nu fire workshops om indsamling af erindringer fra Jonstrup Øvelsesskole i perioden før, under og efter 2. verdenskrig.

I samarbejde med Ballerup Museum gennemførtes i september en *historisk vandretur* fra Måløvbjergbebyggelsen i Ballerup til Jonstrup Seminarium i Furesø. Der var over 30 deltagere til dette arrangement, som gentages i juni 2019.

I 2018 er gennemført to *udstillinger*. I maj 2018 åbnedes i forbindelse med månedens søndagsfortælling en mindre temaudstilling om seminariets samspil med lokalsamfundet eksemplificeret af seminarieforsøger Stig Bredstrups sognerådsformandskab i Værløse 1918-21. I oktober 2018 blev der i samarbejde med slægtninge til succesforfatteren Rudolf Bruhn etableret en særudstilling om hans liv, hans år på Jonstrup og hans forfatterskab. Denne udstilling varer til september 2019. Jonstrupsamlingens første særudstilling, "*Hjem til Jonstrup*" fra 2017, er nu en del af den faste udstilling.

Endelig har der været gennemført *besøg på andre tidspunkter* af grupper, forskere og andre interesserede uden for den normale åbningstid – i 2018 ca. en halv snes gange. Besøgene fastlægges, som det fremgår af hjemmesiden, efter nærmere aftale.

Lokalhistorisk har bestyrelsen i årets løb på forespørgsel fra Jonstrup89 bidraget til at belyse historien bag seminariets Filosofgang, som går tilbage til seminariets anlæggelse i 1809.

Formidlingsaktiviteter rettet mod *familier med børn*: Jonstrupgruppen har igen i 2018 søgt at styrke formidlingen for denne del af målgruppen, bl.a. ved at søge deltagelse i *Åben Skole-projektet*, herunder deltagelse i et særarrangement 5. oktober 2018 for Furesø Kommunes it-patroljer.

Da forfatteren Knud Hjortø er læreruddannet fra Jonstrup Seminarium 1888, har formanden repræsenteret Jonstrupsamlingens Venner i den særlige arbejdsgruppe *Knud Hjortø 150 år* med belysning af seminarielivet i 1880'erne. Blandt resultaterne heraf er bl.a. søndagsfortællingen januar 2019, arrangementer sammen med Furesø Biblioteker og en udstilling på Mosegården, som åbner 29. marts 2019.

Desuden er et projekt med formidling af *seminariets bygningshistorie via QR-koder* under planlægning, så seminariekompleksets historie kan blive alment tilgængelig også uden for samlingens åbningstider.

Andre opgaver

Medlemmer af frivilliggruppen arbejder med at ajourføre elektroniske og dermed *søgbare register* over samlingens genstande og arkivalier. Tilgængelige ved besøg i samlingen er allerede en oversigt over dimittender i hele seminariets historie og et elektronisk emneregister til Jonstrupbogen, som er en væsentlig kilde til viden om seminariets historie. Der arbejdes fortsat også med affotografering af værdifulde fotos og dokumenter mv. De frivillige hjælper gerne med at finde oplysninger om seminariets og øvelsesskolens historie, herunder dimittenderne, samt egnede kilder og oplysninger, fx i forbindelse med studieopgaver og slægtsforskning. Det samme gælder mht. belysning af emner og problemstillinger om seminariets og øvelsesskolens historie.

Tilvækst:

Jonstrupsamlingen modtager genstande, som har relation til seminariets og øvelsesskolens virksomhed, set i relation til samlingens begrænsede fysiske rammer. I årets løb har Jonstrupsamlingens Venner kunnet glæde sig over en række donationer af effekter af betydelig skolehistorisk interesse, bl.a. nogle plancher fra den første undervisning i skolesløjde og fra undervisningen i Jonstrup Øvelsesskoles sidste år.

Samlingens hjemmeside og facebookside: Samlingens synlighed søges øget ved løbende ajourføring og udbygning.

Jonstrupsamlingens folder er i foråret 2018 revideret og genoptrykt.

Samlingens vidensformidling søges løbende holdt ajourført ved udbygning af tekster til de udstillede genstande.

Løbende evaluering af gennemførte udstillinger, studiebesøg for ny inspiration, indkredsning af kommende udstillingstemaer og emner for søndagsfortællinger, research og materialesøgning samt opsætning af udstillinger.

Flere frivillige: Interesserede og kompetente personer søges løbende, idet samlingens tilgængelighed afhænger af, at der er et tilstrækkeligt antal søndagsværter. Desuden medvirker de frivillige ved ajourføring og videreudvikling af en række aktiviteter og funktioner i samlingen, som styrker formidlingen.

Forbedringer af samlingens fysiske rammer

Kontingentbetalingen til støtteforeningen har sommeren 2018 finansieret en konservatorgennemgang af samlingen og dens genstande mv. ved konservator Lea Cecilie Bennedsen, som i sin rapport "Et forslag til forbedret opbevaring og udstilling af Jonstrupsamlingen" gav bestyrelsen en række konkrete anvisninger på, hvordan vi bedst muligt kan tage vare på de værdifulde genstande og arkivalier. Dette har bl.a. resulteret i, at der i efteråret 2018 blev opsat solfilm på alle vinduer i samlingen til reduktion af UV-stråling, og at der er erhvervet tre lukkede glasvitriner med lys til supplement af de tre eksisterende lukkede glasvitriner.

Hertil kommer, at medlemmer af frivilligruppen har lagt megen fritid i at udbedre en vandskade i seminaristrummet ved reparation og maling af væggene samt pålægning af nyt gulvtæppe og nedtagning af et gammelt åbent træskab. Desuden er fanen blevet ophængt fuldt udfoldet og nedhængende og beskyttet bag en plexiglasramme. Hertil kommer et omfattende tjek af alle udstillede effekter med henblik på fjernelse af hæftemasse og andre uheldige opsætningsmidler, som i overvejende grad går tilbage til udstillingens opsætning i 2002.

Desuden er der indkøbt *10 supplerende siddepladser* (taburetter) til brug ved søndagsfortællinger o.l., og samlingens lys- og printerforhold er under løbende forbedring. Der er tillige indkøbt og opsat loftsskinner, som tilgodeser skift i udstillingen uden ommaling af vægge mv.

I det forløbne år er Jonstrupgruppens ønsker om bedre skiltning delvis imødekommet, idet skiltningen på Jonstrupvangvej er blevet klar og god, mens skiltningen på Jonstrupvej ved indkørslen til bebyggelsen "Højen" blot resulterede i en genopsætning af det gamle noget plettede og ikke særlig informative skilt.

Handicapadgang

I forbindelse med Jonstrupsamlingens Venners årsrapport for 2018 understregede vi behovet for forbedret handicapadgang til samlingen.

På baggrund heraf blev forskellige muligheder belyst ved et møde i Jonstrupsamlingen d. 4. december 2018 med en repræsentant for bygningsafdelingen i Furesø Kommune og tovholder for den såkaldte Tilgængelighedspulje, der er øremærket til forbedring af tilgængelighed på de kommunale ejendomme i Furesø Kommune, og to repræsentanter for Jonstrupsamlingens Venners bestyrelse. Sidstnævnte fremførte Jonstrupsamlingens ønsker (prioriteret rækkefølge):

1. En elevator midt på bagsiden af Øvelsesskolebygningen
2. En stolelift på den indvendige trappe

3. Gelænder ved den indvendige trappe samt håndtag og rampe ved den udvendige trappe

Konklusionen var, at en elevatorløsning formentlig vil kunne etableres på bagsiden af huset (vestsiden); den vil dog skygge for tofagsvinduet i stueetagen og det underliggende kældervindue, men vil ikke belaste det historiske gårdmiljø. Den indvendige trappe er formentlig for smal til en stolelift, mens en lavere trindhøjde er vanskeligt gennemførlig på det snævre areal, og prisen for en sådan ombygning skønnes at være på niveau med en elevatorløsning.

Tilgængelighedsudvalget gav ved sit møde 1. marts 2019 tilsagn om opsætning af en bøjle ved den udvendige trappe og en håndliste langs med den indvendige trappe, jf. punkt 3. Vi er glade for den forståelse, vi har mødt, så adgangsforholdene lettes her og nu, men vi anser det ikke for en tilstrækkelig løsning på sigt.

Vi arbejder derfor videre for, at en elevatorløsning kan optages på det kommunale anlægsbudget, hvad der formentlig tidligst kan ske i budget 2021. Bestyrelsen har tilkendegivet, at Jonstrupsamlingens Venner meget gerne bidrager med tiltag til fondsmedfinansiering af en elevatorløsning.

Rengøring

Da den kommunale rengøring ikke fungerede i perioden marts-september 2018 (inkl.), havde samlingen mulighed for selv at hyre rengøringsteam. Dette resulterede i fin og rettidig rengøring i perioden og medførte tillige en pæn besparelse i forhold til det budgetterede beløb. Årsregnskabet er ikke kendt i skrivende stund; mer-/mindreforbrugte midler overføres til budget 2019.

Samarbejdspartnere

Det har været til stort udbytte for Jonstrupsamlingens virksomhed, at antallet af samarbejdspartnere i årets løb er udvidet, så det p.t. omfatter

- *Furesø Museer* om bl.a. registreringen af genstande og arkivalier, museumsfaglig rådgivning og regnskabsmæssig bistand,
- *Værløseegnens Historiske Forening*, hvis nyhedsbrev er vigtigt for formidlingen af samlingens arrangementer, og hvor vi deltager i projekter, når det er relevant, p.t. fx ”Knud Hjortø 150 år”,
- *Ballerup Museum* med henblik på erfaringsudvekslinger, inspiration til nye arrangementsformer og samarbejde om praktiske opgaver mv. De frivilliges årlige studietur gik i 2018 derfor hertil,
- *Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie*, hvor Jonstrupsamlingen eksempelvis bidrager til selskabets nyhedsbreve mv.

Derfor stor tak til medlemmerne af Jonstrupsamlingens Venner, til samarbejdspartnerne og til frivilligruppen, uden hvis vedholdende indsats resultaterne i 2018 ikke havde været mulige.

Denne skriftlige beretning uddybes på generalforsamlingen af formandens mundtlige beretning.